

FREMMANDI MAÐURIN BLEIV FASTUR GESTUR HJA OKKUM

Vit vistu um embætið, men ikki um mannin. Nú kenna vit øll danska mannin, sum stýrir stríðnum móti korona í Føroyum

ARNI GREGERSEN

Fyri einum mánaði síðani vóru tað ógvuliga fáir føroyingar sum vistu, hvør Lars Fodgaard Møller er.

Nú er hann fastur gestur inni í stovuni hjá okkum so at siga hvørt kvøld, tá ið vit hyggja at Degi og Viku.

Danski embætismaðurin í Føroyum, sum røkir eitt av teimum fáu stórvunum, sum framvegis hoyrir undir dansku myndugleikarnar – nevnliga embætið sum landslækni, er so at siga vorðin húsfolk.

Lars Fodgaard Møller tók starvið í endnum av 2017, men landslæknaembætið er eitt starv, sum vit ikki altíð geva okkum far um – burtursæð frá, tá ið okkurt serligt er á vási.

Tað var júst tað sum hendi, tá ið korona-smittan tók seg upp í Evropa.

Fyrst hoyrdu vit um hana í Italia, men móti endanum av februar kom smittan til Danmarkar og fekk fastatøkur har og tá ið vit komu inn í hendan mánaðin, høvdu vit tey fyrstu smittaðu í Føroyum.

Tað var tá vit fyrstu ferð av álvara lærdu danska embætismannin og læknan at kenna.

Ikki hvør sum helst

Lars Fodgaard Møller er útbúgvinn

lækni frá 1982. Í 1998 skrivaði hann eina doktararitgerð um at fyrbyggja hjartaæðrasjúkum.

Seinastu 16 árin, áðrenn hann tók við sum landslækni í Føroyum, arbeidði hann fyrri altjóða heilsustovnin, WHO. Í fleiri umfórur var hann leiðari fyrri teimum programmum, sum altjóða stovnurin arbeidði við.

Tá ið hann bleiv 62 ára gamal fór hann frá við eftirløn, tí soleiðis var skipanin har, men hann var ungur og ov væl fyrri at leggja arbeiðsárarnar inn.

- Eg sá, at starvið, sum embætislækni í Føroyum var lýst leyst og tað sá ógvuliga spennandi út, so eg søkti og fekk tað, sigur Lars Fodgaard Møller, sum nú er 64 ára gamal.

Landslæknaembætið hoyrir undir danska heilsustýrið og er beinleiðis undir stýrinum fyrri sjúklingatrygd.

Landslæknin ráðgevur danska statinum, landsstýrinum og kommununum myndugleikum í læknafrøðiliga, heilsufrøðiliga, umhvørvisliga og sosialmedisinskum viðurskiftum.

Landslæknin hevur vegna danska heilsustýrið eftirlit við tí heilsufakliga virksemin, ið lóggild heilsustarvsfólk (læknar, sjúkrasystur, fysioterapeutar o.o.) útínna í Føroyum.

Landslæknin veitir stuðul til rættar- og lögreglumyndugleikar í rættarlæknafrøðiliga og líknandi

málum. Harumframt ger landslæknin árliga heilsulýsingar, sum einamest eru grundaða á hagfrøðiligar fráboðanir til landslæknaembætið.

- Eg má siga, at eg var ómetaliga væl móttikin, tá ið eg kom til Føroyar. Mær dámar arbeiðið stak væl og tað hóskar væl til mín, tí eg havi tvær skrivstovur – eina í

við øðrum, sum fáast við umleið tað sama, sum føroyski landslæknin ger.

Lars Fodgaard Møller er giftur, eigur trý børn og trý abbaðørn.

Korona

Landslæknin var á skrivstovuni í Havn, tá ið vit fingur smittuna hendan vegin.

- Eg visti, at að var sannlíkt, at hon fór at koma til Føroyar. Eg hevði sjalvandi fylgt við, hvat hendi í Evropa og eisini, tá ið fyrsti smittaði danin var funnin. Tí kom hetta ikki heilt óvart á, sigur Lars Fodgaard Møller.

Fyrstu tveir smittaðu føroyingarnir fingur landslæknan og restina av heilsuverkinum at reagera.

- Tiltøk vóru sett í verk og politiski myndugleik fylgdi til mælunum frá heilsu- og myndugleikum og epidemievndini. Sum eg dugi at síggja tað, so var hetta rætti mátin at gera tað uppá við strongu tiltøkunum og nógvu kanningunum, sigur landslæknin.

Hann vísir serliga á, at nógvu kanningarnar í Føroyum er ein háttur, sum onnur lond nú eisini nýta. Hetta er tað, sum WHO mælir til.

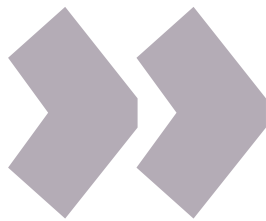
- Higartil er stóðan hjá okkum munandi betri enn tað, sum eg stúrdi fyrri at byrja við, sigur Lars Fodgaard Møller.

Tvinnar smittur

Lars Fodgaard Møller er vorðin rættuliga kendur millum teirra, sum stríðast móti korona-smittuni.

Serliga hansara eygleiðingar av, at korona helt smittar uppá tveir mátar. Annar er meira ágangandi, meðan hin er minni áleypandi.

- Ja, hetta eru eygleiðingar, sum eg gjørdi, men tað eru eisini onnur, sum hava lagt tað sama til merkis. Onnur smittar skjótari, meðan

-Tey, sum taka avgerðina, mugu hava tunguna mitt í munninum. Taka vit eina skeiva avgerð, so kann tað gera, at tey átøk vit higartil hava gjørt, eru burturspilt"

Havn og eina í Keypmannahavn, sigur hann.

Hann leggur dent á, at tað fakliga hevur nógva at siga, at hann stundum kann arbeiða á skrivstovuni í Keypmannahavn, saman